
Témata - druhá odborná zkouška: ThSZ

Tématické okruhy -- Teologie SZ a biblická hermeneutika

a) orientace v disciplíně:

1. Dějiny disciplíny, základní možnosti jejich periodizace, typologizace přístupů a základních modelů v koncipování ThSZ (např. deskriptivní či kerygmatické; historické či systematické pojetí ThSZ).
2. Klíčové postavy dějin disciplíny (J. Wellhausen, H. Gunkel, S. Daněk, W. Eichrodt, G. von Rad, W. Zimmerli, B. S. Childs; jejich přínos a význam, základní díla).

b) základní témata a pojmy:

3. Teologie (de Deo): Boží jména a tituly (náplň a funkce termínů *JHWH, El, Šaddaj, Eljon, Ádón, Melek, Qádóš*; jejich nábožensko-historický kontext i specifikum usu příslušných textech SZ).
4. Teologie (de Deo): Boží representace a projevy (způsoby vyjádření přítomnosti Boží; náplň a funkce termínů *šém, kábód, pánim, mal'ách a chokmá, dábar, ruach*; slovesa "zjevit se", "žehnat / proklínat", "být s...", "dopřát zdar").
5. Antropologie (de homine): Člověk (základní výpovědi o člověku, jeho vymezení vůči Bohu, člověku a "světu"; termíny *ádám, enóš, 'iš we'íššá, zákár uneqéwá, gibbór*; metafory, např. prach, k obrazu Božímu atd.). [lit. Balabán]
6. Eklesiologie: Izrael a národy země (různá vymezení lidu Hospodinova, příslušná terminologie – *am, gój, édá, káhál, jisráel*).
7. Soteriologie (základní charakteristika soteriologických výpovědí a jejich funkce; nejdůležitější motivy a témata tradice / exodus atd.; kořeny *n-c-l, j-š-', g-l-h, g-'-l, p-d-h* a jejich deriváty).
8. Zákon (*Tóra – nomos – lex*): vymezení a pojetí; kasuistické a apodiktické právo; biblické a mimobiblické zákoníky; náboženská funkce Zákona; termíny *tóra, cedáqá, mišpát, choq, édút, dín, emet, šálóm*.
9. Smlouva (*berít*): typy smluv ve starověkém Orientu; smlouva jako paradigma vztahu mezi JHWH a Izraelem; smlouva s Noe, smlouva s Abrahamem, smlouva Sínajská; ritus smlouvy; význam paradigmatu smlouvy pro teologii.
10. Hamartologie SZ: "svatost, čistota, zlo, hřích" (problém zla, smíření a očisťování; rozlišování čistého a nečistého; termíny *chattá', áwón, péša', réša', tób, ra', k-p-r, q-d-š*).
11. Stvoření (vyznání Boha "Stvořitele" - podoba, místo a záměr tohoto vyznání; jednotlivé tradice o díle „stvoření“ /jejich terminologie, symbolika a funkce/; vymezení v historickém kontextu; vztah k sz-ní eschatologii).
12. Eschatologie (vymezení a pojetí; vztah ke kultu, svátkům; vztah k prorocké zvěsti; typ „Soudu, dne Hospodinova“; důsledky eschatologie pro sz pojetí dějin; universalita či partikularita záchrany).
13. Mesiáš - typologie mesiášských představ a postav SZa (Pomazaný; motivy královské, prorocké, kněžské; eschatologie či historie; základní mesiášské texty SZa; terminologie a symbolika). [lit. Heller]

c) teologické rysy tradičních okruhů Starého zákona:

14. Teologie Tóry (tradiční vrstvy a kanonický celek)
15. Teologie deuteronomistického tradičního okruhu
16. Teologie chronistického tradičního okruhu

17. Teologie profetického zvěstování - předexilní
18. Teologie profetického zvěstování - exilní
19. Teologie profetického zvěstování - poexilní
20. Teologie mudroslovné literatury
21. Teologie apokalyptické literatury

d) témata shrnující

22. Etika SZ. Výklad a dějiny působení Dekalogu.
23. Noetika, hebrejské a řecké „myšlení“.
24. Otázka tzv. monotheismu (religionistická typologie /mono-, heno-, -theismus, -latrismus/; přiměřenost kategorií pro vyjádření theologického propria SZa; konstitutivní prvky JHWH-víry; motivy exkluzivity vztahu k Hospodinu v jednotlivých složkách starozákonního kánonu).
25. Možnosti christologické interpretace SZ (základní modely přístupů a jejich kritické hodnocení).
26. Hermeneutika SZ. Význam a interpretace SZ jako Písma v křesťanské církvi.